

Sarajevo, 27.09.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
20.09.2021. - 24.09.2021.

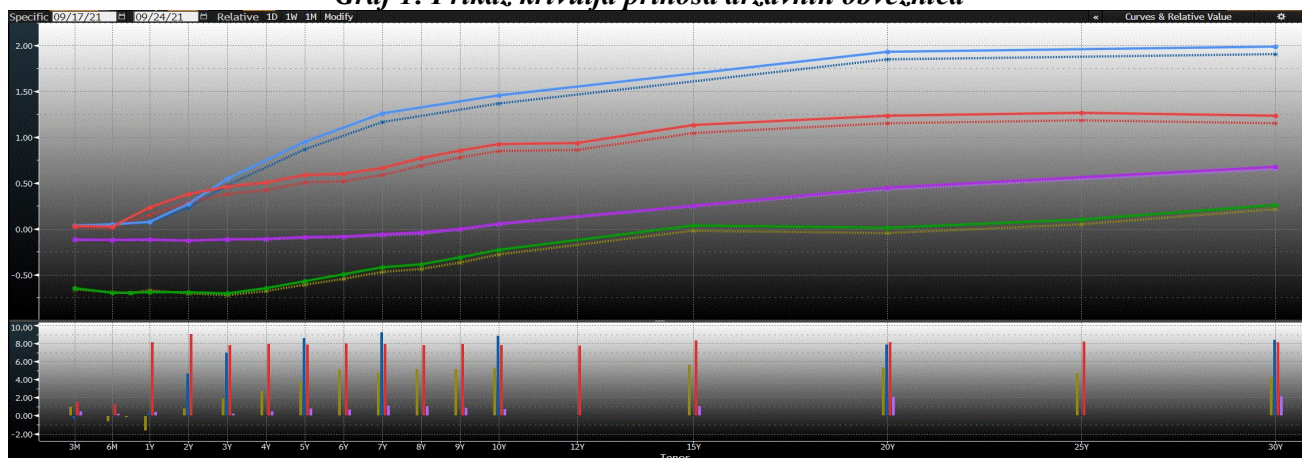
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	17.9.21	-	24.9.21		17.9.21	-	24.9.21		17.9.21	-	24.9.21		17.9.21	-	24.9.21	
2 godine	-0,70	-	-0,69	↗	0,22	-	0,27	↗	0,29	-	0,38	↗	-0,12	-	-0,10	↗
5 godina	-0,61	-	-0,57	↗	0,86	-	0,95	↗	0,51	-	0,59	↗	-0,09	-	-0,08	↗
10 godina	-0,28	-	-0,23	↗	1,36	-	1,45	↗	0,85	-	0,93	↗	0,05	-	0,06	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubilllove

Dospijeće	Prinosi			
	17.9.21	-	24.9.21	
3 mjeseca	-0,646	-	-0,631	↗
6 mjeseci	-0,690	-	-0,696	↘
1 godina	-0,664	-	-0,671	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 24.09.2021. godine (pune linije) i 17.09.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početkom prošle sedmice zabilježen je priličan rast prinosa obveznica eurozone u iščekivanju nekoliko sastanaka vodećih centralnih banaka, uključujući Fed, koji su održani u posmatranom periodu. Takođe, nekoliko zvaničnika ECB, među kojima je i član IV ECB Schnabel, najavilo je da će kupovina obveznica ostati neophodna i u budućem vremenu (čak i kada prestane upotreba PEPP programa) sa ciljem izlaska iz pandemije i postizanja ciljanog nivoa inflacije. Nakon toga, potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da postoje „dobre vijesti“ vezano za pitanje oporavka eurozone nakon snažnih kretanja u II i III kvartalu, dok je vezano za pitanje inflacije izjavio da je do rasta došlo uglavnom zbog privremenih, tehničkih faktora, ali i da bi vrhunac inflacije mogao biti zabilježen otprilike u novembru na nivou između 3,4% i 3,5%. De Guindos je dodao da bi duži period problema na strani ponude i rast plata mogli da uzrokuju da brža inflacija postane trajnija, te da ECB treba da bude „oprezna“ oko uzlaznih rizika inflacije. Vezano za pitanje inflacije, predsjednica ECB Lagarde je izjavila da su mnogi faktori nedavnog rasta inflacije u

eurozoni privremenog karaktera i da bi trebalo da izbljede sljedeće godine. Lagarde je izjavila da je direktna izloženost Evrope ka kineskoj kompaniji Evergrande ograničena, dok i dalje ostaje nepoznato da li će ova kompanija izvršiti uplatu dospjelog duga u vrijednosti 83,5 miliona USD, tako da su vijesti povezane sa ovom kompanijom, takođe, uticale na tržišna kretanja tokom prošle sedmice. Prilična korekcija prinosa navise, posebno kod obveznica sa dužim rokovima dospelja, zabilježena je u četvrtak nakon završetka sjednice FOMC-a, kada je Fed signalizirao da bi već u ovoj godini mogao započeti proces povlačenja kvantitativnih olakšica, što bi trebalo da bude popraćeno povećanjem kamatnih stopa tokom 2022. godine. Blagi rast prinosa nastavljen je i na kraju sedmice, pa je na sedmičnom nivou zabilježen rast prinosa njemačkih obveznica srednje i duže ročnosti između 4 i 5 baznih poena, dok je kod italijanskih obveznica povećanje prinosa iznosilo od 3 do 6 baznih poena.

Prošle sedmice su objavljeni PMI indeksi za septembar koji su pokazali da je rast poslovne aktivnosti bio slabiji od očekivanja u ovom mjesecu jer su mjere koje za cilj imaju sprečavanje širenja delta soja negativno uticale na potražnju, dok je već pogoršano stanje na strani ponude dovelo do rasta ulaznih cijena na najveći nivo zabilježen u posljednjih više od 20 godina. Njemački Ifo institut je smanjio prognoze ekonomskog rasta zemlje u ovoj godini jer dolazi do usporenja oporavka od pandemijom izazvane krize zbog smetnji u lancima ponude, te nestašica poluproizvoda. Tako se sada očekuje rast GDP-a u ovoj godini od 2,5%, što je za 0,8% manje u poređenju sa prethodnim prognozama, dok su prognoze za narednu godinu povećane na 5,1%, što je za 0,8% više u odnosu na ranije prognoze.

ECB je upozorila da bi ignorisanje klimatskih promjena moglo dovesti do smanjenja GDP-a ove regije za 10% do kraja ovog vijeka, u poređenju sa scenariom gdje bi vlade poduzele neke akcije. Prema navodima ECB čak bi i neuredna tranzicija sa odgođenom, naglom akcijom, te većim rizikom od prirodnih katastrofa, manje koštala u poređenju sa nepoduzimanjem bilo kakvih akcija.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) SEP	58,5	56,1	59,0
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) SEP	-5,9	-4,0	-5,3
3.	GDP – Holandija (kvartalno) final. II kvartal	3,1%	3,8%	-0,8%
4.	GDP – Španija (kvartalno) final. II kvartal	2,8%	1,1%	-0,6%
5.	Ifo indeks poslovnog povjerenja – Njemačka SEP	99,0	98,8	99,6
6.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija SEP	-	113,8	114,2
7.	Indeks povjerenja potrošača – Italija SEP	115,8	119,6	116,2
8.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G) JUL	-	4,8%	6,7%
9.	Industrijske prodaje – Italija (G/G) JUL	-	19,1%	28,5%
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) AVG	11,1%	12,0%	10,4%
11.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G) AVG	-	15,5%	14,8%
12.	Stopa nezaposlenosti – Finska AVG	-	6,5%	7,1%

SAD

Tokom protekle sedmice zabilježen je značajan rast prinosa državnih obveznica SAD pod uticajem optimizma koji je uslijedio nakon sastanka FOMC-a. Nakon sastanka FOMC-a signalizirano je da, ukoliko napredak bude nastavljen prema očekivanjima, uskoro bi moglo biti opravdano umjereno ublažavanje programa kvantitativnih olakšica. Monetarna politika koja se trenutno primjenjuje i dalje ostaje na snazi. Predsjednik Fed-a Powell je, prilikom obraćanja nakon sjednice, istakao da programi kvantitativnih olakšica i dalje donose korist, ali je vrijeme da se počnu smanjivati. Powell je istakao da bi smanjenje monetarnih olakšica moglo da počne već u novembru, dok bi se u potpunosti okončalo do sredine 2022. godine.

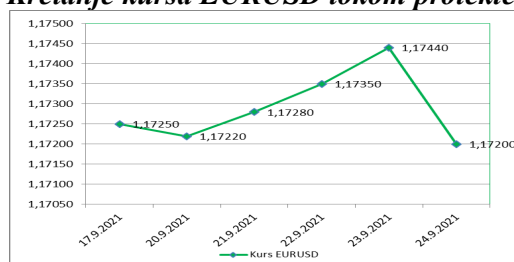
Predsjednica Predstavničkog doma u SAD Pelosi je izjavila da će demokrate u ovoj sedmici usvojiti dvostranački budžet o infrastrukturi vrijedan 1 bilion USD. Takođe, Pelosi je istakla da će raditi na postizanju konsenzusa o odvojenoj agendi predsjednika Bidena o socijalnoj potrošnji vrijednoj 3,5 biliona USD, koja je uzrokovala podjele unutar demokrata. Demokrate su pod sve većim pritiskom zbog neusvajanja gornjeg limita zaduživanja, za što je postavljen rok u četvrtak u ponoć. Ukoliko se ovaj sporazum ne postigne, savezna vlada neće biti u mogućnosti da nastavi pozajmljivati novčana sredstva.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks započelih kuća (M/M)	AVG	1,0%	3,9%	-6,2%
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	17.sep	-	4,9%	0,3%
3.	Indeks prodaje izgrađenih kuća (M/M)	AVG	-1,7%	-2,0%	2,2%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	18.sep	320.000	351.000	335.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	11.sep	2.600.000	2.845.000	2.714.000
6.	PMI prerađivački sektor P	SEP	61,0	60,5	61,1
7.	PMI uslužni sektor P	SEP	54,9	54,4	55,1
8.	PMI kompozitni indeks P	SEP	-	54,5	55,4

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1725 na nivo od 1,1720.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice održana je sjednica MPC BoE. Na sjednici nije došlo do promjena u monetarnoj politici koja se trenutno implementira. Referentna kamatna stopa je zadržana na nivou od 0,10%, dok je program kvantitativnih olakšica zadržan na nivou od 875 milijardi GBP za državne obveznice i 20 milijardi GBP za kupovine korporativnih obveznica. Iako nije došlo do promjena u monetarnoj politici, **BoE je iznenadila tržište nakon što su članovi MPC izričito iznijeli stav o mogućem povlačenju monetarnih olakšica već u novembru, ukoliko se na tržištu rada ne dese značajni poremećaji nakon godišnjih odmora.** Pored toga, iz BoE je saopšteno da bi inflacija mogla bilježiti rast preko 4% krajem ove godine, dok su dva člana MPC pozvala na prijevremeno obustavljanje programa kvantitativnih olakšica pod uticajem pojačanih cjenovnih pritisaka. Članovi MPC BoE su glasali sa 7:2 za održavanje trenutnog programa kvantitativnih olakšica. Viceguverner BoE Ramsden se pridružio svom kolegi Saundersu u glasanju za prijevremeno povlačenje monetarnih stimulansa. Odluka o visini referentne kamatne stope je usvojena jednoglasno.

Maloprodajna industrija u Velikoj Britaniji je upozorila Vladu da će, ukoliko se ne pokrenu koraci kojima se ublažava akutni nedostatak vozača kamiona u narednih deset dana, doći do značajnog poremećaja u snabdijevanju uoči Božića. Premijer Johnson će se sastati sa ministrima i visokim zvaničnicima kako bi analizirali posljednje podatke u vezi sa prekidom isporuke goriva, a što je povezano sa nedostatkom vozača kamiona koji prevoze ovaj teret. Navodno premijer Johnson se priprema da okupi stotine vojnika koji bi pomogli u prevazilaženju krize snabdijevanja gorivom, s obzirom na to da je najmanje polovini benzinskih stanica van mreže autoputeva nestalo goriva, jer su građani panično kupovali ovaj energent. Jedan od zvaničnika je istakao da je prodaja goriva povećana za 180% u odnosu na normalne nivoe, kao rezultat panične kupovine.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	SEP	-	5,8%	5,6%
2.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	AVG	14,6	19,8	6,2
3.	PMI prerađivački sektor P	SEP	59,0	56,3	60,3
4.	PMI uslužni sektor P	SEP	55,0	54,6	55,0
5.	PMI kompozitni indeks P	SEP	54,6	54,1	54,8
6.	GfK povjerenje potrošača	SEP	-7	-13	-8

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, te je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,85366 na nivo od 0,85706. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, te je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3741 na nivo od 1,3679.

JAPAN

Finansijsko tržište Japana je zbog praznika bilo zatvoreno proteklog ponedjeljka i četvrtka. Fokus politike u Japanu je usmjeren na izbor nasljednika premijera Suga na čelu Liberalno-demokratske stranke. Ministar finansija Aso je istakao da će Japan možda trebati više vremena da dostigne budžetski cilj da primarni bilans bude u suficitu do fiskalne 2025. godine. Neki kandidati vladajuće Liberalno-demokratske partije su bili oprezni kada je u pitanju dostizanje cilja primarnog bilansa zbog neizvjesnosti koje su se razvile pod uticajem širenja pandemije.

Protekle sedmice održana je sjednica BoJ na kojoj je, u skladu s očekivanjima, monetarna politika nepromijenjena, te je referentna kamatna stopa i dalje -0,10%, a ciljani nivo prinosa na desetogodišnje obveznice oko 0%. BoJ je navela da se ekonomija Japana oporavlja u skladu sa trendom, iako se i dalje nalazi u ozbiljnoj situaciji usljed uticaja pandemije u zemlji, kao i u inostranstvu. BoJ je saopštila detalje tzv. klimatskog (zelenog) programa, te je odredila da će kamatna stopa na ova sredstva da iznosi 0%, dok bi ročnost ovih kredita trebalo da bude jedna godina. Očekuje se da će navedeni program kreditiranja prvobitno biti manji, ali da će vremenom početi da finansira veće iznose kredita. Guverner BoJ Kuroda je potvrdio važnost usklađene kombinacije politika koje podržavaju ekonomiju, a ova izjava dolazi uoči izbora predsjednika glavne političke stranke, koja će gotovo sigurno odrediti novog premijera Japana.

Na kraju sedmice su objavljeni podaci o kretanju inflacije tokom avgusta. Iako je stopa inflacije zabilježila neočekivani pad (-0,4%), temeljna stopa inflacije, koja isključuje cijene hrane, u istom mjesecu je iznosila 0%, što ukazuje na to da je prvi put u posljednjih 13 mjeseci zaustavljen pad ovih cijena, a što donekle donosi olakšanje naporima BoJ da ubrza inflaciju ka nedostižnom nivou od 2%.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije	AVG	-0,3%	-0,4%	-0,3%
2.	Stopa inflacije (isključujući cijene hrane)	AVG	0,0%	0,0%	-0,2%
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora (prelim.)	SEP	-	51,2	52,7
4.	PMI indeks uslužnog sektora (prelim.)	SEP	-	47,4	42,9
5.	PMI kompozitni indeks (prelim.)	SEP	-	47,7	45,5
6.	Prodaje u robnim kućama (G/G)	AVG	-	-11,7%	4,2%
7.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) final.	AVG	86,2%	85,2%	93,4%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 128,92 na nivo od 129,77. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa od 109,93 na nivo od 110,73.

NAFTA I ZLATO

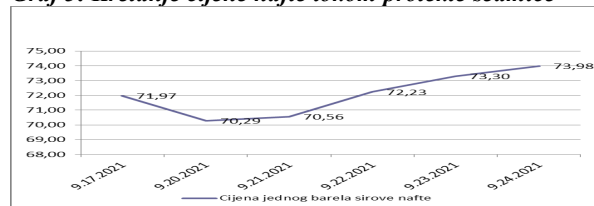
Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,97 USD (61,38 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je nastavila sa tendencijom rasta, nakon blagog usporenja početkom sedmice. Pod uticajem pojačane averzije prema riziku, koja je uticala na berze i na aprecijaciju dolara, kao i zbog stabilizacije proizvodnje nafte u Meksiku, ponuda nafte se početkom sedmice stabilizovala, što je uticalo na blagi pad cijene. Već narednog dana su se pojavile špekulacije da visokozadužena kineska korporacije China Evergrande možda neće moći uredno servisirati dug (isplate kupona po obveznicama), što je uticalo na rast cijene nafte. Sredinom sedmice su objavljeni podaci o stanju zaliha nafte u SAD koji su pokazali da je došlo do pada zaliha za 6,11 miliona barela u protekloj sedmici, što je dodatno podstaklo rast cijene nafte. Zalihe su smanjene više od očekivanja, čime je naglašeno sužavanje ponude nafte, dok se tražnja unapređuje. Do kraja sedmice nastavljen je rast tražnje za naftom i rast cijene.

OPEC očekuje da bi globalno tržište nafte moglo biti pod pritiscima zbog nedostatka prirodnog gasa, s obzirom na to da su kompanije primorane da umjesto gasa koriste naftu. Svjetska potrošnja nafte bi mogla biti dodatno podstaknuta ponudom 370.000 barela dnevno, što je za oko 6% očekivanog rasta, ukoliko cijena gasa ostane visoka duži vremenski period. Kao rezultat ovog stanja, zalihe nafte u razvijenim zemljama bi početkom 2022. godine mogle da ostanu na nivou od 39 miliona barela ispod prosječnog nivoa, dok se ranije očekivalo da bi zalihe mogle biti 17 miliona barela ispod prosjeka.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,98 USD (63,12 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou, cijena nafte je povećana za 2,79%. Ovo je peta sedmica zaredom da cijena nafte bilježi rast.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.754,34 USD (1.496,24 EUR). Tokom protekle sedmice cijena zlata je bila pod uticajima podataka o inflaciji, odlukama FOMC-a o monetarnoj politici, kao i očekivanjima oko mogućnosti kineske kompanije China Evergrande da izmiri dospjeli dug po kuponima na obveznice koje je emitovala. Do sredine sedmice cijena zlata je povećana pod uticajem zabrinutosti da li će najzaduženiji investitor u oblasti tržišta nekretnina, kompanija Evergrande Group iz Kine, uspjeti da isplati dospijevajuće kupone na obveznice u visini od 84 miliona dolara. Pod uticajem pojačane neizvjesnosti na finansijskom tržištu, koja je rezultat špekulacija vezano za izvršenje obaveza korporacije Evergrande, Narodna banka Kine je pojačala kratkoročnu likvidnost u sistemu tako što je ubrizgala 120 milijardi juana (18,6 milijardi USD) u bankarski sistem kroz operacije obrnutni REPO. Ova mjera je rezultirala neto povećanjem likvidnih sredstava za 90 milijardi juana.

Sastanak FOMC-a je završen u srijedu uveče, a na sastanku su iznijeti optimistični stavovi o pitanju monetarne politike. Predsjednik Fed-a Powell je istakao da bi smanjenje monetarnih olakšica moglo da počne već u novembru, dok bi se u potpunosti okončalo do sredine 2022. godine. Ovim su pojačana očekivanja da bi Fed ubrzo mogao početi sa smanjenjem monetarnih olakšica, što je uticalo na rast prinosa državnih obveznica i posljedično je vodilo smanjenju cijene zlata.

Cijena zlata je krajem sedmice veoma blago povećana i dalje pod uticajem neizvjesnosti oko stanja sa kineskom korporacijom China Evergrande.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.750,42 USD (1.493,53 EUR). Na sedmičnom nivou, cijena zlata je smanjena za 0,22%, što predstavlja već treću sedmicu pada cijene.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

